

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

fahs

Medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund

NUMMER 1 FEBRUAR 2016 30. ÅRGANG

Nyt fra bestyrelsen

fahs

Kære medlemmer

Kontingent:

Det er rigtig dejligt, at næsten alle har anført medlemsnummer ved deres indbetaling. Det gør arbejdet meget lettere for Margrethe Krogh. TAK.

Men vi mangler stadig indbetalinger!

Artikler:

Det er stadig rigtig vanskeligt at skaffe artikler til dette blad. Stor tak til de, som bidrager, men jeg er sikker på, at der er adskillige andre, som også har noget i skuffen eller måske snarere i computeren.

Medlemmer:

I forbindelse med, at vi omlagde betaling fra giro til netbank, tabte vi en del medlemmer. Det har vi ikke indhentet. I øjeblikket er tendensen svagt faldende. Vore bedste ambassadører er jer, kære medlemmer. Fortæl om os! Lav lidt salgsarbejde på foreningens vegne. Giv et medlemskab i gave.

OG: Vi har folk til de centrale poster i i bestyrelsen, men vi har **brug for** nogle med **friske idéer**. Kontakt os gerne inden generalforsamlingen.

På bestyrelsens vegne Niels Nielsen

Forsidebillede: Helge Bonnesen,
Peter Elfelts hemmelige søn.

Kontingent indbetaling: Nordea,
Registreringsnummer: 2670
Kontonummer: 4374 709 599

FAHS

Medlemsblad for Frederiksborg Amts
Historiske Samfund

Tryk: Nofoprint

Tilrettelæggelse og layout: Niels Nielsen (ansvh.) og Torben Bill-Jessen.

FAHS udkommer 4 gange årligt,
februar, maj, august, november.

Artikler sendes til redaktøren.

Bestyrelsen:

Niels Nielsen (formand & redaktør)
Margrethe Krogh Sørensen (næstfm.)

Anders Alsløv (kasserer)

Merete Gotthardt

Verner Bylov Larsen (sekretær)

Susan Johnsen

Jens Olsen

Kontakt til foreningen:

fahs.post@gmail.com

Niels Nielsen, tlf. 4752 8408

niels@nielsenskiibby.dk

Vedr. medlemskab: Margrethe Krogh
margrethekrogh@gmail.com

På **www.fahs.dk** finder man bl.a. opdaterede oplysninger om udflugter og foredrag.

Desuden registeret til årbøgerne 1906-2000 samt en oversigt over de ældre årbøger, som foreningen stadig har til salg ved henvendelse til Niels Nielsen.

Elfelts hemmelige søn i Hillerød

Af Lennart Weber

Nogle børn vokser op under forhold, som kan synes grumme, og som kan være vanskeligt at forstå.

Kongelig hoffotograf Peter Elfelt, der har meget bred relation til Nordsjælland, havde f.eks. en hemmelig søn, der voksede op under besynderlige forhold, som i dag virker absurde. Og da sønnen lige til sin død i Hillerød i 2001 fastholdt, at slægtsforholdet skulle holdes hemmeligt, så er det reelt først i dag, at beretningen om Peter Elfelt's hemmelige søn kan fortælles.

Kongelig hoffotograf Peter Elfelt blev født 1. januar 1866 i Helsingør under navnet Lars Peter Petersen, men indtil 1901 blev kaldt Peter L. Petersen. Fotografens 150 års dag blev i januar 2016 markeret med en lille udstilling på Det Kongelige Bibliotek, der i dag råder over en imponerende samling på 450.000 fotografier fra Peter Elfelt. Langt de fleste i form af negativer på glasplader. De mindste er på 6x9 cm og de største på 50x60 cm.

Peter Elfelt's egen historie er i sig selv spændende og dramatisk som et eventyr fra H. C. Andersen. Han voksede op i en fattig arbejderfamilie i en baggård til Bakkegade 5-7 i Hillerød. Dengang var der undervisningspligt – men ikke skolepligt – og mange børn blev undervist hjemme, fordi forældrene havde brug for børnene som arbejdskraft. Men Peter Elfelt kom i skole, inspireret af digterpræsten Jens Christian Hostrup, der boede i Kanni-

kegade skråt over for skolen i Østergade 12 – lige ved siden af kirken, og der hvor der i dag ligger en opkørsel til P-pladsen over Svendsens tidligere bolighus.

Peter Elfelt fik 5 års skolegang. I starten blev han undervist om søndagen og derefter hver anden dag. Han gik ud af 5. klasse, og som 12-årig kom han i lære hos Hillerøds på den tid førende fotograf, Carl Rathsach, der boede i Slotsgade 41 på Fisketorvet.

Kongelig Hoffotograf Peter Elfelt fotograferet hos Carl Rathsach i Hillerød, hvor han i 1878-1883 fik fem års solid uddannelse i fotograffaget.

Carl Rathsach drev fotoforretning i Hillerød i 46 år, fra 1865 til 1911, og han efterlod sig en righoldig samling fotografier, der dokumenterer, at i denne periode gennemfotograferede han Hillerøds gader, virksomheder og familier,

Allerede mens Peter Elfelt stod i lære i Hillerød, besluttede han, at han skulle nå samfundets top, og det gjorde han. Han var en fremragende fotograf og en dygtig forretningsmand. Men hans liv var også præget af tidens svøbe – nemlig alt for tidlig død. Han voksede

op i en børnerig familie. Moren fødte 12 børn på mindre end 20 år, og kun de 7 nåede at komme i skole. De øvrige 5 døde i barselsengen eller kort tid efter.

To ægteskaber

Peter Elfelt selv var gift to gange. Hans første hustru døde, da hun var 27 år, og deres to børn døde, inden de var fyldt 20 år. Med hans kone nr. 2 fik han en søn, der blev pakket ind i vat, fordi Elfelt håbede på, at sønnen en dag ville overtage fotoatelieret. Men

Peter Elfelt sammen med personalet i virksomheden i Østergade 24 i København. Elfelt ses midt i billedet og lige under ham ses Elisabeth Mürer, der blev gravid med chefen og i 1905 i Dresden i Sydtykland fødte hendes og Peter Elfelt's hemmelige søn.

sønnen interesserede sig for musik, og da Elfelt i en alder af 65 år døde i 1931, efterlod han sig et overraskende testamente. Han forærede stort set hele virksomheden til en kvindelig ansat, Elisabeth Christensen.

Peter Elfelt var glad for kvinder, og selv om han var gift, havde han formentlig flere kærester. I hvert fald fik han et barn med en anden kvinde, der ligeledes var ansat i fotoforretningen, Elisabeth Mürer. Og det var ikke hende, der arvede forretningen.

Den unge Elisabeth Mürer, der i 30 år var ansat i firmaet, fødte i marts 1905 en søn. Det var dengang en skandale at blive gravid uden for ægteskabet, og sagen blev ikke mindre delikat, når barnets far tilmed med chefen. Derfor fik hun orlov, og hun blev i 1904 sendt til en familie i Dresden i det sydøstlige hjørne af det gamle Østtyskland for at holde graviditeten hemmelig.

Født i Dresden 1905

Fødslen foregik på en privat klinik i Dresden i marts 1905, og vi ved i dag at fødselsattesten indeholder en mærkværdighed. Det er sikkert kommet bag på Elisabeth Mürer, at klinikken krævede faderens navn. Så i fødselsattesten, der stadig findes i arkivet i Dresden, kan man læse, at drengen skulle hedde William og at faderen var Peter Mürer, Østergade 24, København.

Adressen Østergade 24 var Peter Elfelts firmaadresse, men til gengæld havde han intet at gøre med "Mürer" navnet.

Da den unge kvinde vendte hjem til Danmark blev William anbragt på et

børnehjem. Han blev døbt med navnet Helge William Petersen, hvilket er ligeså underligt. Godt nok var Peter Elfelt oprindeligt født under navnet Peter L. Petersen, men det gav ingen mening i 1905, hvor han havde skiftet navn til Peter Elfelt.

Da William var fem måneder, blev han flyttet til en plejefamilie, nemlig Anna Bonnesen, der var søster til Eli-

Helge William Bonnesen sammen med sin mor, Elisabeth Mürer.

sabeth Mürer, og drengen skiftede for 3. gang på få måneder navn, nu til Helge William Bonnesen. Han voksede op hos Anna Bonnesen, der også adopterede Helge, og han betragtede hende hele livet som sin mor.

Tante Lis

Godt nok kom Elisabeth Mürer næsten dagligt på besøg, og hun viste stor hengivenhed over for drengen, men hele livet fastholdt han, at hun var

”tante Lis”.

Peter Elfelt kom også ofte besøg hos Anna Bonnesen, og der findes i sne-
vis af fotografier af drengen, der var
Elfelts hemmelige søn. Peter Elfelt
sørgede for løbende at fotografere søn-
nen. Men mærkeligt nok har det været
svært at finde billeder, hvor man ser
far og søn sammen. Og måske findes

*Helge sammen med sin adoptivmor,
Anna Bonnesen, som han hele livet
kaldte for mor.*

der slet ikke et sådan fotografi.

Først efter at Peter Elfelt døde i 1931,
hvor Helge William Bonnesen var
fyldt 26 år, hørte han sandheden. Eli-
sabeth Mürer tog en snak med ham i
enrum, og her forklarede hun, at hun
var hans biologiske mor, og at Peter
Elfelt var faren. Men trods denne vig-

tige information, så fortsatte Helge
med at kalde hende for ”tante Lis”.

Nej tak til Blå Bog

Helge William Bonnesen blev uddan-
net som murersvend, og senere læste
han til ingeniør og blev professor i
husbygning. Det medførte mange hen-
vendelser fra Kraks Blå Bog, der ville
have ham med i årbogen. Men selv om
han givetvis har været fristet, så afvi-
ste han det, fordi det ville have bety-
det, at han skulle afsløre, at han var
søn af Peter Elfelt.

Det kan være vanskeligt i dag at forstå
de besynderlige familieforhold, som
drengen voksede op med. Men da han
senere i livet gik på pension, begyndte
han at forske i slægtens historie, og
han lavede en fin stamtavle, som han
overdrog til Det Kongelige Bibliotek

*Helge Bonnesen fotograferet sammen
med sin mor, som han godt nok stadig
kaldte ”tante Lis”.*

med klausul om, at den først måtte

åbnes efter hans død.

I dokumentet afslørede han, at han var født uden for ægteskab som søn af Peter Elfelt, men han nævner mærkelig nok ikke morens navn.

I tidens løb talte han naturligtvis mange gange med sin søn – Peter Elfelts barnebarn – om familieforholdene, og pålagde ham, at han ikke skulle omtale sagens rette forhold offentligt eller i artikler, hvilket han af veneration for faderen da heller ikke gjorde.

Helge Bonnesen er fotograferet af Peter Elfelt ved svendestykket, som gjorde ham til murersvend.

Så snart Helge Bonnesen havde lukket sine øjne i 2001, mente barnebarnet, at nu måtte det være nok og tog navneforandring til Hans Elfelt Bonnesen, hvorefter sagen rullede som en lavine, senest omtalt til fulde i bogen “Arven efter Elfelt”.

Fødselsattesten var afsløren-

de

Efter Helge Bonnesens død i 2001 begyndte sønnen, der nu selv var blevet pensionist, at grave videre, og han

Helge Bonnesen blev professor i husbygning.

fandt for få år siden bl.a. den interessante fødselsattest i Dresden og en række andre dokumenter, der sikrede at Hans Elfelt Bonnesen og hans familie fik klarhed over familieforholdene. Men historien om den hemmelige søn og hans tilknytning til Hillerød har yderligere en dimension.

Rigmor Wesenberg-Lund

Helge Bonnesen blev under Anden Verdenskrig skilt fra sin første hustru, og i 1945 blev han gift med Rigmor Laura Johanne Wesenberg-Lund, datter af Hillerøds æresborger, Carl Wesenberg-Lund. Mange borgere i Hillerød husker stadig Carl Wesen-

Helge Bonnesen fotograferet af sønnen, Hans Elfelt Bonnesen.

berg-Lund som ferskvandsbiologen, der stiftede Ferskvandsbiologisk Laboratorium i Hillerød, som han i mange år var leder af.

Både Helge og Rigmor var indelukkede og undgik helst familie og naboer. Da de blev pensionister flyttede de ind på Lions Park i Hillerød, hvor Helge blev beboerformand. Som professor i

husbygning havde han særlige forudsætninger for denne post, og det er i høj grad hans fortjeneste, at der blev bygget elevatorer på Lions Park.

Men som sagt var Helge og Rigmor lidt specielle, og de spiste f.eks. aldrig i den fælles kantine på Lions Park. For som Helge forklarede familien, så var det i kantine svært at undgå de der anmassende snakkehoveder.

Familien Wesenberg-Lund har et fint gravsted på Hillerød Kirkegård i Østergade, men man finder hverken Rigmors eller Helges navne på de mange gravsten. Helge og Rigmor blev i stedet stedt til hvile på de ukendte grav på Skansekirkegården.

Rigmor og Helge Bonnesen fotograferet på Lions Park i Hillerød, hvor de endte deres dage.

Lidt pudsig at tænke på. For det er jo

blot få hundrede meter fra udsigtspunktet Skansebakken, hvor Helges berømte far i årene 1895-1930 lavede et utal af fotografier, når manufakturhandler Francis Zachariae, der fik fredet Skansebakken, holdt den årlige sommerudflugt på toppen af Skansebakken under særdeles festlige forhold med tjenere, årgangsvine og god mad.

Et par stemningsbilleder fra vinteren i Horns Herred, (bare for at der ikke er en tom spalte).

Da tyven Paaske stjal de ”fattiges penge” i 1613

Af Torben Bill-Jessen

*Helsingør Domkirkes
pengekiste fra omkring år 1600.*

I Helsingør Domkirkes kor til venstre for altertavlen står en kiste lænket til gulvet med kæder om begge håndtag. Nationalmuseet angiver alderen på kisten til første halvdel af 1600-årene. Den er lidt over en meter lang med svagt buet låg, udført i egetræ. I låget findes to pengetragte. Der var oprindeligt tre, der svarer til tre kraftige jernkasser inden i kisten. På indersiden af kistens låg står med kridt, hvilket formål kasserne havde: ”Kirken”, ”Hospitalet” og ”Fattige”, altså pengekasser. Det var her, man i ældre tid - før banker og sparekasser - opbevarede pengene til de tre formål. Låget er to-delt, og foran nøglehullerne hænger en ud af oprindelige to taskelåse. De to

nøgler, der skal til for at komme ind til indholdet i kisten, beroede henholdsvis hos borgmesteren og sognepræsten. Tidligere stod kisten i sakristiet. Kassen til kirkens penge er jo til at forstå. Hospitalets pengekasse brugtes til den institution, der var i det gamle Karmeliterkloster, og som kaldtes Helsingør Almindelige Hospital; altså ikke et hospital i nutidig forstand, men et hjem for ældre mennesker, der i ældre tid betjentes af Olai Kirkes kappel, men senere overgik omsorgen til præsten ved Mariæ Kirke. ”De fattiges penge” var kirkens og byens hjælp til den fattigforsorg, som man dengang var i stand til at yde. Pengene kom ind i de bøsser, der gik om ved gudstjene-

ster, og i den fattigblok, der stod i kirken.

På samme kiste ses tydelige spor af, at to jernnagler i låget er blevet fornyet. Det kan meget vel hænge sammen med det indbrud, der var i kirkens pengeboks i 1613. Her stjal en tyv ved navn Paaske "de fattiges" penge.

I sådan et tilfælde var det i ældre tid den skadelidte - altså kirken - der skulle betale for, at retfærdigheden kunne ske fyldest, og at tyven blev afstraffet. Derfor kan vi finde følgende oplysninger herom i kirkens regnskaber (se side 13):

Der nævnes, at en bonde bliver klar over, at tyven befinder sig i Slangerup. Derfor belønner kirken ham med 4 skilling. Byfogeden Niels Madsen - der var den tids politimester - sender herefter Mads Bysvend ud for at fange tyven. Da tyven er så langt væk, får han Mads Vognmand til at køre sig. Turen til Slangerup i hestevogn kan vel være lang, hvorfor en bonde ved navn Joen fulgte med for 3 mark. På den lange rejse frem og tilbage spiser de for 5½ mark, 1 skilling.

Herefter er tyven fanget og kommet til Helsingør og anbragt i rådhuskælderen. Men der er flere udgifter for kirken. Der gik otte dage, før dommen og henrettelsen kunne ske. I den tid skulle tyven have noget at leve af, hvilket kostede 8 skilling om dagen eller i alt 2 mark. Han skulle jo gerne leve, til man havde mulighed for at tage livet af ham, hvorfor man måtte købe en kande for 2 skilling hos Henrik Kræmmer, så han kunne få noget at drikke.

Men så holdt festlighederne også op

Ældre pengeboks i kirkens søndre gang, som 1745 fik nye jernbånd. Over boksen hænger en sortmalet skrifttavle med følgende ord: "Glemmer ikke at gøre vel og at meddele thi saadanne Offere behage Gud". Det er fra Paulus brev til Hebræerne, kap.13, vers 16.

for den arme sjæl. Pinebænken venter ham - så han kan lære det! For at denne del skulle gå lidt glattere, fik han 1½ pot tysk øl (ca. 1½ liter), mens bysvendene udførte deres beskidte arbejde. Det var også disse karle, der havde opsyn med fangen i kælderens, hvilket de fik 1 mark for. Efter pinebænken, forhøret og domfældelsen var det tid for at udføre straffen.

Hos den senere borgmester, Peder Svendsen, indkøbtes tre egetræer til stejler og et hjul for 3 mark, 4 skilling. Men der er flere udgifter; stejle skulle jo bygges. Den slags arbejde ønskede ingen ærlig tømrer at røre ved. Derfor indkaldtes alle byens tømrere til dette arbejde. Ingen kunne da undslå sig, når byens øvrighed pålagde samtlige tømrere at tage del heri. Så vanke der til gengæld en tønne rostokerøl til 6 mark, da arbejdet var færdigt.

Herefter var der kun henrettelsen tilbage og at få afsluttet sagen. Man hældte tre liter tysk øl på den stakkels Paaske, og mestermanden fuldførte samfundets retfærdige dom for 9 mark og 13 skilling. I alt kostede det kirken 38 mark og 2 skilling, at retfærdigheden skete fyldest.

Borgmester Peder Svendsens gravsten findes stadig i kirken. Den ligger i kirkenes vest ende under orglet. Han var rådmand 1626, borgmester 1630-31, 1633-35, 1639-41 og 1645. Han var gift med Margrethe der døde 1637. Borgmesteren døde 1647.

Sognepræsten på den tid hed Søren Christensen Torndal, skolemester i byen 1585-88, sognepræst i Køge 1589, sognepræst ved Olai Kirke 1590-1615.

Niels Madsen var byfoged i 1611, rådmand i 1614, borgmester 1615-22.

Pengetavle fra 1666 med Hellig Olav. Opbevares i dag på Helsingør Bymuseum. Kirken havde tidligere mange tavler til forskellige indsamlinger. I 1580 betalte Mathis Snedker for en ny tavle og Michill Maler lod den male og forgylde. 1612 fandtes "de lemlæstede skibsfolks tavle". 1666 fandtes en tavle med tre figurer og en med en hvid sølvklokke. 1812 var der 10 tavler til ombæring, hvoraf de to var med sølvklokker. Ombæringen ophørte 1905.

St. Olai Kirkes regnskaber 1613-1614, side 81-82.

Huiss ombkostning der er gjort paa den tiuff Paasche der staell pengen aff kirckens kiste oc brødt de fattiges Block

Gaff jeg en bonde for hand sagde mig huor tiuffen vaar	4 skilling
Betalt en bonde ved naffn Joen for hand fulde med Matz Byesuend at fange samme tiuff.....	3 mark
Giffuet Madtz Vogenmand for hand hente samme tiuff i Slangerop	6 mark, 15 skilling
Giffuet Madtz Byesuend for hans forthæring oc for hand fangit tiuffuen.....	5½ mark, 1 skilling
Giffuit Henrick Kremmer for en kande at giffue tiuffuen oc drik aff.....	2 skilling
Giffuit for samme tiuffs kost vdj 8 dage huer dag 8 skilling er	2 mark
Giffuit for 1½ pott tystøll der hand bleff pinett	1 skilling
Der hand bleff rettid 3 pottes tystøll.....	2 skilling
Giffuet Peder Suendsøn for 3 egge træer till steiler.....	3 mark
Giffuet for it hiull.....	4 skilling
Giffuit alle tømmermendene 1 tønne rostogker øll som bleff vdtagen hoes Niels Madtsøn Kon. M. byefoget - for de gjorde samme steiler till tiuffuen	6 mark
Giffuet mester manden for hand rettid samme tiuff	9 mark, 13 skilling
Giffuet Byesuenne for dj foruarit samme tiuff i kielderit	1 mark
Summarum huiss som er kostidt paa den tiuff Paasche er 38 mark, 2 skilling	

I 2015 udgav Historisk Forening for Skibby-egnen et nyt hæfte i serien ”Hændt & Husket”.

Det hedder: *Sine fortæller: ”Jeg er født 1883 ude paa Venslev Mark...”*

Hun blev 96 år og skrev i sit otium en lang beretning om sin barndom og ungdom (med gammel retstavning).

Herfra er følgende afsnit hentet.

Utroligt, at der i vore bedste/oldeforældres tid var sådanne forhold.

Petra Nielsine Hansen (Sine) fortæller for sine børnebørn.

SYGDOM OG LÆGE

Sygdomme

Smitsomme Sygdomme var en frygtelig Svøbe, særlig Tuberkulose og Tyfus, Difteritis var ogsaa slem, men mere sjælden.

Tuberkulosen hærgede frygteligt, og det var mest unge Mennesker, den ramte. I mange Hjem gik der en Søn

eller Datter og bare ventede paa Døden. Paa Sygehusene kunde de ikke være, og Sanatorier fandtes ikke, og Hjælp af nogen Slags var der ikke at faa.

Ja, der var noget der hed ”Den frie Fattigkasse”, vel det samme som Socialhjælp nu, men den henvendte man sig meget nødig til. Kun i yderste Nød gik man den tunge Gang, og der var ingen, der kom og tilbød Hjælp. Nej, saadan var det ikke.

Men der blev heller ikke gjort noget for at oplyse Folk om, hvordan de skulde forholde sig for ikke at sprede Smitten videre. Nogle enkelte brugte et Krus til at spytte i, men mange passede ikke paa, og selv om de ikke spyttede inde, saa gjorde de det ude. Det mente de, at det kunde da ikke gøre noget.

I 1894 var jeg paa en Gaard paa Venslev Mark, hvor Manden (vel omkring 60 Aar) var meget medtaget af Tuberkulose (TB). En Søn var død nogle Aar i Forvejen, og en Datter paa ca. 30 Aar gik hjemme og ventede paa Døden. Jeg var jo kun et Barn (11 Aar), men jeg husker saa tydeligt, hvor - jeg vil næsten sige - forbryderisk ligegyldig den Mand var, skønt han vidste, at han udsatte os alle for at blive smittet. Han spiste aldrig sammen med os andre, men alligevel sad han paa en Kasse i Borgestuen, naar vi spiste. Ved

siden af sig ha'de han en Spyttbakke, som han brugte flittigt, og som Konen tømte ud en Gang om Dagen. I Bryggerset ved Siden af Borgestuen var der Stenbro, som jo ikke kunde vaskes, og der har jeg set ham spytte mange Gange. Der blev fejlet engang imellem med en Riskost. Det var al den Rengøring, der blev lavet, saa der er opdrættet Millioner af Tuberkulosebaciller. Uha, uha!

Ogsaa Tyfus var en stor Plage. Med Mellemlum blev hele Familier angrebet af den. I mit Hjem blev to Børn syge, og Mor gik jo og passede dem, indtil hun selv blev syg og kom paa Sygehuset, hvor hun døde en Uge efter, fra 10 Børn.

To Dage efter hendes Begravelse blev Far og to andre børn kørt paa Sygehuset af Tyfus, men alligevel blev der ikke gjort noget i Hjemmet. Det maatte Folk selv om. Først omkring 1908 kom der en ny Distriktslæge i Frederikssund, Dr. Ussing. Han fik indført, at der blev desinficeret alle vegne, hvor der var smitsom Sygdom, og Patienterne kom paa Sygehuset, saa efterhaanden blev disse Epidemier mere sjældne.

Difteritis var ogsaa en slem Sygdom, men det var jo mest Børn, der fik den. Det var ikke sjældent, at en Familie mistede to-tre Børn, hvor den kom

ind. Den var mere frygtet end Tyfus, men ogsaa den blev da nedkæmpet, omsider!

En Overvindelse at komme til Læge

De mange dødsfald imellem Børn skete sikkert, fordi det var saa omstændeligt at faa hentet Lægen. Den, der ikke selv var kørende, skulde jo til en Bonde og laane en Vogn og saa af sted til Skibby og faa fat i Doktoren og faa hans private Stol spændt fast bag i Vognen. Der gik mange Timer, inden man naaede hjem til et dødssygt Barn. I nogle Tilfælde skulde man først til Sogneraadsformanden og hente en Seddel til Bonden, som ha'de Kørselspligt, men ikke altid var lige villig. De skulde køre et vist Antal Pligtkørsler om Aaret for de Jordløse! Og da man kun kendte Apostlenes Heste, tog det jo sin Tid, inden man naaede til Vejs Ende med det.

I Skibby var der dengang en Dr. Wancher, som tillige var Distriktslæge, vistnok en dygtig Læge, men Folk var nærmest bange for ham. Der gik man ikke op, hvis ikke det var meget nødvendigt. Jeg véd, at han var meget streng med Hensyn til Renligheden hos dem, der søgte ham. Han skældte dem Huden fuld, hvis de ikke var renvaskede nok, og det kneb det tit med. Men han gjorde ingen Forskel paa rig og fattig. Det var det gode ved ham, og det er et godt Eftermæle.

B

Afsender: Frederiksborg Amts Historiske Samfund ved: Margrethe Krogh, Kildedalen 3, 3400 Hillerød

Generalforsamling søndag den 06. marts 2016 kl. 14.00

Der indkaldes hermed til ordinær generalforsamling
i **Kedelhuset, Christiansgade 5**, Hillerød (bag Hillerød bibliotek)
Mødelokalet er i stueplan og handicapvenligt

Dagsorden ifølge vedtægterne:

1. Valg af dirigent
2. Valg af referent
3. Bestyrelsens beretning om foreningens virksomhed i det forgangne år
4. Bestyrelsen fremlægger det af revisorerne godkendte regnskab til forsamlingens godkendelse
5. Forslag fra bestyrelsen eller foreningens medlemmer (*14 dages indsendelsesfrist til formanden*)
6. Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter
7. Valg af to revisorer
8. Fastsættelse af kontingent for det kommende år (2017)
Kontingentbetaling for 2016 kan ske ved generalforsamlingens begyndelse
9. Evt.

Der serveres kaffe/the og kage.

Efter generalforsamlingen forventer vi at kunne starte uddelingen af årbog 2016, der indeholder et udvalg af de tusindvis af fotografier, som Amtsavisens fotograf, Rubæk (mand og kone), har doneret til arkivet i Alsønderup.

Knud Cornelius, som er en af redaktørerne af årbogen 2016, vil fortælle om arbejdet med billeder og bog.

Igen i år vil der være salg af gamle årbøger og andre lokalbøger.

Kommende **udflugt**:

Søndag d. **22. maj** kl. 14.00 besøg i **kollektivet SVANHOLM** i Horns Herred.
Tilmelding til Niels Nielsen senest 7. maj. Nærmere i næste blad.